

Remissyttrande över förslag om införande av offentlighetsprincipen och insynslag

Skolinformationsutredningen har i slutbetänkandet *Offentlighetsprincipen eller insynslag – Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet* (SOU 2024:28) lämnat ett antal förslag i syfte att skapa ökad insyn hos enskilda huvudmän. Härutöver har Utbildningsdepartementet tagit fram den kompletterande promemorian *Offentlighetsprincipen med lätnadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet*. I denna promemoria lämnar departementet ytterligare ett alternativt förslag. AcadeMedia har fått möjlighet att lämna synpunkter på de förslag och bedömningar som lämnas i såväl slutbetänkandet som promemorian.

AcadeMedia *avstyrker* de förslag som innebär att införa offentlighetsprincip hos enskilda huvudmän. AcadeMedia *tillstyrker*, med reservation för bland annat administrativ börda, ökade kostnader och risk för missbruk, förslaget att införa en insynslag med en lista över vilka handlingar som ska ges insyn i.

Sammanfattning

- Det finns redan idag en mängd information som är tillgänglig för allmänheten. Denna i kombination med en insynslag säkerställer samhällets behov av insyn i fristående verksamheter.
- I och med att ökad insyn kan säkerställas genom mindre ingripande lagstiftningsåtgärder är det oproportionerligt att införa offentlighetsprincip i privata aktörers verksamheter.
- Offentlighetsprincipen är inte anpassad för och inte heller lämplig att tillämpa på privata aktörer.
- Det är inkonsekvent att införa offentlighetsprincip enbart i privata skolaktörers verksamheter och inte även i andra privata välfärdsverksamheter. Insynslagen är istället att föredra eftersom samma regelverk då gäller för alla privata skolaktörer. En väl utformad insynslag kan dessutom användas även i andra skattefinansierade privata verksamheter, såsom bildningsförbund, vård och omsorg.

- Såväl offentlighetsprincipen som insynslagen skulle innebära en stor administrativ och ekonomisk belastning för många enskilda huvudmän. Konsekvenserna av dessa måste utredas närmare. En utgångspunkt vad gäller den ekonomiska belastningen bör vara att full kostnadstäckning lämnas till de enskilda huvudmännen i analogi med den kommunala finansieringsprincipen.
- Det finns stor risk att offentlighetsprincipen och insynslagen missbrukas och därmed ännu mer ökar den ekonomiska och administrativa belastningen för fristående förskolor och skolor.
- En utvidgad tillämpning av offentlighetsprincipen riskerar att innebära att det blir färre fristående förskolor och skolor, vilket leder till mindre mångfald och begränsad valfrihet för vårdnadshavare och elever.

God tillgång till information redan idag

Det är viktigt med transparens och god insyn, oavsett huvudman. Redan idag finns tillgång till en mängd information om fristående förskolor och skolor. Exempelvis finns tillgång till personalstatistik, betyg och ekonomisk information genom de rapporteringar av uppgifter som görs till SCB och Skolverket. En mängd information finns även tillgänglig genom de kontroller och tillsyner som Skolinspektionen och kommuner genomför. Härutöver kan kommuner, med stöd av insynsrätt, begära omfattande information från friskolor i kommunen.

Det är oproportionerligt med offentlighetsprincip hos privata aktörer

En viktig rättsprincip vid införande av ny lagstiftning är den så kallade proportionalitetsprincipen, som innebär att åtgärder inte ska gå utöver det som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Nyttan och det lagstiftaren vill åstadkomma ska alltså vägas mot de eventuellt negativa konsekvenser som lagstiftningen får. Utifrån syftet med ökad insyn i fristående verksamheter bedömer AcadMedia att en insynslag med en tydligt definierad lista över vilka handlingar som ska lämnas ut på begäran blir ett mer träffsäkert verktyg. När det är tydligt definierat vilka handlingar som allmänheten ska få tillgång till finns bättre förutsättningar för faktisk jämförbarhet i uppgifter om olika verksamheter och ett korrekt bedömningsunderlag för eventuella slutsatser. Eftersom ökad insyn kan uppnås med införande av insynslag är det oproportionerligt att införa offentlighetsprincipen.

Offentlighetsprincipen är olämplig för privata aktörer

Offentlighetsprincipen är inte utformad för att uppnå öppenhet och god insyn i privata aktörers verksamhet. Offentlighetsprincipen har ett vidare syfte än att tillgodose behovet av information inom skolområdet. En viktig beståndsdel i offentlighetsprincipen är att folkvalda representanter och de myndigheter som lyder direkt under dem, ska kunna granskas. Att

Införa offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor skulle därför innebära att det grundläggande syftet frångås. Fristående förskolor och skolor är förvisso finansierade med offentliga medel, men i förhållande till det offentliga utgör de självständiga privata verksamheter. De består inte av folkvalda representanter som ska kunna granskas genom offentlighetsprincip. I stället finns andra välfungerande bättre anpassade verktyg för granskning, såsom Skolinspektionens ägar- och ledningsprövning och ytterst att godkännandet för utbildningsverksamheten kan återkallas.

Juridisk inkonsekvens

Att införa offentlighetsprincipen i privata skolaktörers verksamheter innebär en juridisk inkonsekvens. Detta när en mycket stor del av övrig offentligt finansierad, men privat utförd välfärdsverksamhet inte omfattas. Resonemang kring var gränsen ska dras för utvidgning av offentlighetsprincipens tillämpningsområde saknas helt. Det är dock högst viktigt i sammanhanget, då det huvudsakliga skälet till att införa offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor är att verksamheterna är skattefinansierade.

Stor administrativ och ekonomisk belastning

Fristående aktörer saknar idag de administrativa resurser som krävs för att följa de lagkrav som offentlighetsprincipen innebär. Kostnaden för att bygga upp nödvändig struktur motsvarar inte nyttan. Samtidigt lämnas reformen helt ofinansierad, vilket är anmärkningsvärt med tanke på dess konsekvenser. Oavsett vilket av de alternativa förslagen som genomförs, är det viktigt att enskilda aktörer kompenseras för den ökade administrativa och ekonomiska bördan som det kommer att innebära.

Risk för missbruk

Missbruk av offentlighetsprincip kan innebära avsevärda kostnader och administrativ belastning på fristående verksamheter. Såväl när det gäller införande av offentlighetsprincip som insynslag ser AcadeMedia en betydligt större risk för missbruk, än vad Utredningen bedömer. Begäran av en stor mängd handlingar innebär en betungande administrativ börda. Dessutom finns en risk för att uppgifter, som till följd av sin mängd sammantaget blir utlämnande för den privata aktörens driftsförhållanden, sprids i en omfattning långt utöver syftet med en reglering om ökad insyn.

Stora konsekvenser med en utvidgad tillämpning av offentlighetsprincip

En utvidgad tillämpning av offentlighetsprincipen riskerar att innebära att det blir färre fristående förskolor och skolor. Det leder till mindre mångfald och begränsad valfrihet för vårdnadshavare och elever.

Nedan följer mer ingående synpunkter på specifika delar i några av de alternativ som omfattas av denna remiss. Synpunkterna framförs huvudsakligen i den ordning som Utredningen presenterar sina förslag och bedömningarna i slutbetänkandet.

Inledning

De förslag som omfattas av denna remissomgång handlar om att tillgodose allmänhetens behov av insyn hos enskilda skolhuvudmän genom införande av (1) Offentlighetsprincip, (2) Insynslag med eller utan lista över vilka handlingar som kan begäras ut eller (3) Offentlighetsprincip med vissa lättnader för mindre skolhuvudmän. Utredningen har sedan tidigare i delbetänkandet *Informationsförsörjning på skolområdet - Skolverkets ansvar* (SOU 2023:21) lämnat förslag som syftar till att långsiktigt lösa behovet av skolinformation. Enligt Utredningen utesluter inte införande av offentlighetsprincip eller insynslag de förslag som lämnas i delbetänkandet. Men det är inte heller tydligt hur olika delar i alternativen offentlighetsprincip med eller utan lättnader samt insynslag förhåller sig till förslagen i delbetänkandet. Med så många alternativ är det svårt att överblicka helheten, hur alternativen förhåller sig till det som har presenterats tidigare samt vilka konsekvenserna blir av förslagen ställda mot varandra. Vid införande av en så ingripande reform som nu är i fråga är det särskilt viktigt med tydlighet i hur samtliga förslag som ligger på bordet hänger ihop och förhåller sig till varandra. Annars finns risk för överreglering i form av överlappande regelverk, utan att det fyller någon egentlig funktion mer än att fungera som "livrem och hängslen".

Avsnitt 11 Överväganden och förslag om införande av offentlighetsprincipen

Om offentlighetsprincipen införs i fristående verksamheter jämföras enskilda huvudmän med myndigheter. Enskilda huvudmäns uppgifter kan då omfattas av sekretess enligt 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL (myndighets affärs- eller driftsförhållanden). För att inte SCB, Skolverket och andra myndigheter ska vara förhindrade att publicera och lämna vidare uppgifter som enskilda huvudmän lämnar inom ramen för sin uppgiftsskyldighet föreslår Utredningen en ny sekretessbrytande bestämmelse i 19 kap. 2 § andra stycket OSL (se bland annat avsnitt 11.5.2). Den föreslagna lagtekniska lösningen får konsekvensen att även uppgifter omfattas, som Skolinspektionen begär inom ramen för sin tillsyn. Skolinspektionen begär regelbundet och vid ett flertal olika sammanhang in uppgifter som åtminstone indirekt kan avslöja affärs- och driftsförhållanden hos den enskilda huvudmannen. Exempelvis har Skolinspektionen i sina etableringskontroller på senare tid börjat kräva en långtgående detaljnivå i den dokumentation som myndigheten begär in. Utredningen synes överhuvudtaget inte beakta detta förhållande, vilket AcadeMedia anser är en stor brist.

Ett flertal tillsynsmyndigheter som granskar privata aktörer får tillgång till information om enskildas affärs- och driftsförhållanden. Tillsynsmyndigheterna har vanligtvis en sekretessbestämmelse i OSL som skyddar tillsynsobjektens affärs- och driftsförhållanden. Så är exempelvis fallet vid ägarprövning inom den finansiella marknaden. När det däremot gäller Skolinspektionen saknas en motsvarande sekretessbestämmelse. Detta trots att Skolinspektionen begär in alltmer omfattande underlag inom ramen för sin ägar- och ledningsprövning enligt skollagen samt tillsyn i övrigt. Denna lucka har tidigare identifierats och påtalats från olika håll. Trots det föreslår nu Skolinformationsutredningen en ny sekretessbrytande bestämmelse som innebär att uppgifter om affärs- och driftsförhållanden, som omfattas av sekretess hos huvudmannen, blir offentliga i samma stund som uppgifterna lämnas till någon myndighet inom ramen för uppgiftsskyldighet.

AcadeMedia är mycket kritisk till att det vid införande av en så ingripande reform inte lämnas förslag som i större utsträckning värnar privata skolaktörers uppgifter om affärs- och driftsförhållanden. Ett sådan reglering finns som nämnts inom finanssektorn och motsvarande skydd borde rimligen finnas för privata skolaktörer. Den lagtekniska lösningen bör se till att sekretesskyddade uppgifter som huvudmannen måste lämna ifrån sig inom ramen för tillsyn skyddas hos tillsynsmyndigheten genom primär eller i vart fall sekundär sekretess. Detta är en fundamental brist som behöver tas omhand.

Avsnitt 12 För- och nackdelar med att införa offentlighetsprincipen

Enligt Utredningen är en fördel med införandet av offentlighetsprincipen i privata verksamheter att insamling och tillgängliggörande av skolinformation i huvudsak kommer att kunna ske fortsatt som tidigare och att statistiksekretessen upprätthålls (avsnitt 12.3.2). Samtidigt finns redan förslag i Utredningens delbetänkande (SOU 2023:21) som syftar till att lösa behovet av skolinformation med bibehållen statistiksekretess. AcadeMedia noterar därför att problematiken kring statistiksekretess kan omhändertas på annat sätt än genom införande av offentlighetsprincip. Om regeringen väljer att gå vidare med förslagen i delbetänkandet är detta således inte längre en fördel att beakta. Utmaningen kring statistiksekretess är i sig inte heller skäl att införa offentlighetsprincipen, eftersom problemet kan lösas genom mindre ingripande åtgärder. Dels genom att permanenta den tillfälliga sekretessbrytande bestämmelsen i 24 kap. 8a § OSL, dels genom det alternativa förslaget om en insynslag.

Redan idag finns tillgång till en mängd information om fristående förskolor och skolor. Exempelvis finns tillgång till personalstatistik, betyg, årsredovisningar och annan ekonomisk information genom de rapporteringar av uppgifter som görs till SCB och Skolverket. En mängd information finns även tillgänglig genom de kontroller och tillsyner som Skolinspektionen och

kommuner genomför. Härutöver kan kommuner, med stöd av insyns rätt, begära omfattande information från friskolor i kommunen. Den kommunala insyns rätten innebär att kommunen direkt från friskolan kan begära ut ingående uppgifter om exempelvis de fristående skolornas kunskapsresultat, fördelning av undervisningstid mellan årskurser, information om andelen legitimerade lärare liksom om antalet anställda och antalet anställda omräknat till heltid. Som framgår ovan säkerställs dessutom tillgången till skolinformation långsiktigt genom de förslag som Utredningen lämnar i sitt delbetänkande.

Ytterligare en fördel med att införa ökad insyn genom offentlighetsprincip är, enligt Utredningen, att den redan gäller i vissa privaträttsliga organ och att det därmed redan är beprövat (avsnitt 12.3.2). Detta är dock inget skäl att införa offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor. De privaträttsliga organ som idag har offentlighetsprincip utför någon form av uppgift på uppdrag av staten (exempelvis fördelning av statsbidrag) eller utgör ett organ där kommuner eller regioner har ett rättsligt bestämmande inflytande. Enskilda skolhuvudmän utför inte uppgifter på uppdrag av stat eller kommun och det är en viktig skillnad. Resonemang kring var gränsen ska dras för utvidgning av offentlighetsprincipens tillämpningsområde saknas helt. Det är dock högst viktigt i sammanhanget, då det huvudsakliga skälet till att införa offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor är att verksamheterna är skattefinansierade.

En offentlighetsprincip i privata verksamheter innebär många nya krav, som går utöver syftet att säkerställa tillgången till skolinformation (avsnitt 12.3.3). Offentlighetsprincipen har också ett vidare syfte än att tillgodose behovet av information om förskolor och skolor. En viktig beståndsdel i offentlighetsprincipen är att folkvalda representanter ska kunna granskas. Att införa offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor skulle därför innebära att det grundläggande syftet frångås. Enskilda huvudmän inom skolområdet är förvisso finansierade av offentliga medel, men i förhållande till det offentliga utgör de *självständiga privata* rättssubjekt. Enskilda huvudmän består inte av folkvalda representanter som ska kunna granskas genom offentlighetsprincip. I stället finns andra verktyg för granskning, såsom Skolinspektionens ägar- och ledningsprövning och ytterst att godkännandet för utbildningsverksamheten kan återkallas. Dessa verktyg finns däremot inte för kommunala huvudmän, som i stället lyder under offentlighetsprincipen. Vid misskötsamhet kan folkvalda avsättas alternativt inte väljas om.

AcadeMedia bedömer, till skillnad från Utredningen, att det finns en överhängande risk att offentlighetsprincipen missbrukas gentemot privata aktörer som bedriver skollagsreglerad verksamhet. Detta inte minst mot bakgrund av den mediala debatten om friskolor och vinster i välfärden. Hanteringen av olika "massbegäran" riskerar därför att bli betydligt mer

administrativt betungande än vad Utredningen utgår från. Vidare kommer, som Utredningen konstaterar, enskilda huvudmäns ekonomiska information att vara av särskilt intresse. Vid begäran av ett stort antal handlingar finns en risk att uppgifter, som på grund av sin mängd sammantaget blir väldigt utlämnande för den privata aktören, sprids i en omfattning långt utöver syftet med en reglering kring ökad insyn.

Avsnitt 13   Konsekvensanalys offentlighetsprincipen

Utredningen gör samma bedömning som i departementspromemorian *Offentlighetsprincipen hos börsnoterade skolföretag*, dvs. att marknadsmissbruksförordningen inte sätter hinder för ett införande av offentlighetsprincip i börsnoterade bolag (avsnitt 13.6.2). Bestämmelserna i marknadsmissbruksförordningen (förbud mot att röja insiderinformation) gäller inte röjande av insideruppgifter som sker som normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åliggande. Konkret betyder det att uppgifter i allmänna handlingar som utgör insiderinformation omfattas av sekretess. Men om uppgifter som utgör insiderinformation lämnas till tillsynsmyndighet på grund av uppgiftsskyldighet, bryter man inte mot marknadsmissbruksförordningen. Den fråga som däremot fortfarande står helt obehandlad är lämpligheten i att införa offentlighetsprincip hos privata aktörer och hos börsnoterade aktiebolag i synnerhet, i och med att Sverige är det enda landet i EU som har offentlighetsprincip.

De synpunkter som AcadeMedia anförde i remissyttrandet över departementspromemorian gäller fortfarande. AcadeMedia vill bland annat påminna om slutsatserna i det expertutlåtande från advokatfirman Vinge som bifogades remissyttrandet. I expertutlåtandet konstaterar advokat Erik Sjöman att införandet av meddelarfrihet i ett börsnoterat skolföretag innebär att så kallad konfidentialitet av insiderinformation inte kan säkerställas. Konsekvensen blir att ett börsnoterat skolföretag troligtvis fräntas möjligheten att besluta om vad som kallas för uppskjutet offentliggörande av insiderinformation. Det är av grundläggande betydelse för ett börsbolags normala informationshantering att kunna förfoga över tidpunkten för offentliggörande av information. Till det kommer att det börsnoterade skolföretaget måste förhålla sig till de regler som börser (Nasdaq) har för hur och när offentliggörande av information kan ske och hur ändring kan ske vad gäller tidpunkten för offentliggörande av information.

Som AcadeMedia har anført tidigare framstår utredarens slutsatser i departementspromemorian som osäkra. Exempelvis framhåller utredaren (promemorian, s. 24) att det i flera fall är fråga om svårbedömda frågeställningar och att den slutliga tolkningen av bestämmelserna ankommer på EU-domstolen. Detta sammantaget med de synpunkter som framfördes i expertutlåtandet anser AcadeMedia tydligt visar på allför

osäkra konsekvenser för att gå vidare med så en ingripande lagändring som införande av offentlighetsprincipen i privata börsnoterade rättssubjekt.

Avsnitt 14 Administrativ börda vid införande av offentlighetsprincipen

Införandet av offentlighetsprincipen hos fristående förskolor och skolor innebär att det ställs nya krav med en ökad mängd administrativa uppgifter. Samtidigt lämnas reformen helt ofinansierad, vilket är anmärkningsvärt med tanke på dess konsekvenser. Principen om att staten lämnar adekvat finansiering för tillkommande obligatoriska uppgifter i kommunal verksamhet (finansieringsprincipen) bör därför tillämpas analogt i detta fall.

Utredningen hänvisar (avsnitt 14.7.1) till den schablonmässiga administrationsersättning som enskilda huvudmän redan får och som består av 3 procent av grundbeloppet (skolpengen). Skolinformationsutredningen bedömer att merkostnaden för enskilda huvudmän ligger i spannet mellan 0,2 och 7,3 procent. Förutom att det finns vissa inkonsekvenser i Utredningens beräkningar anser AcadeMedia att Utredningen har underskattat efterfrågan på handlingar även på längre sikt. Merkostnaden kan snarare antas ligga i den övre delen av spannet, vilket ger ett spann på mellan 1 och 7,3 procent beroende på huvudmannens storlek. Konkret innebär det att mindre enskilda huvudmän kan påföras kostnader för ökade administrativa uppgifter som överstiger administrationsersättningen med 143 procent (vilket är fallet då kostnaden blir 7,3 procent och ersättningen är 3 procent). I och med att övriga administrativa uppgifter samtidigt kvarstår säger det sig självt att huvudmannen inte får adekvat finansiering inom ramen för den befintliga administrationsschablonen. Men även ett mer försiktigt kostnadsantagande, såsom i Utredningens huvudscenario för mindre enskilda huvudmän, medför kostnader som överstiger administrationsersättningen med 40 procent (kostnaden blir 4,2 procent och ersättningen är 3 procent). Finansiering måste således tas från något annat håll. AcadeMedias sammanställning av Utredningens kostnadsantaganden följer av bilaga 1.

Ett stort antal huvudmän har små marginaler, i synnerhet de mindre huvudmännen. I många fall kommer det att vara ofrånkomligt att den elevnära verksamheten drabbas för att finansiera reformen. I Skolinformationsutredningens förslag saknas överväganden kring vilka nedskärningar på annat håll som kommer krävas om offentlighetsprincipen införs. Inte heller en offentlighetsprincip med lättnader för mindre huvudmän innebär en reform utan stora konsekvenser. Exempelvis kan det finnas mindre huvudmän med hög kvalitet och stor efterfrågan hos elever och vårdnadshavare där såväl lägeskommun, som elever och vårdnadshavare skulle gynnas av att huvudmannen organiserar sin verksamhet med ytterligare en skolenhet. Olika regelverk beroende på huvudmannens storlek kommer att få

en hämmande effekt i möjligheter att organisera sig optimalt. De som ytterst drabbas är elever och vårdnadshavare, det vill säga de medborgare som denna reform är till för.

Avsnitt 17 Överväganden och förslag om insynslag

AcadeMedia anser att Utredningens förslag om insynslag med en handlingslista är en mer välavvägd och proportionerlig metod för att uppnå syftet med ökad insyn i fristående verksamheter. Även vid införande av insynslag kommer det att ställas nya krav på enskilda aktörer med en ökad mängd administrativa uppgifter och risken för missbruk kvarstår. Konsekvenserna blir dock inte riktigt lika stora, eftersom flera av de betungande krav och bedömningar som följer av offentlighetsprincip inte aktualiseras. Med en utpekad lista över vilka handlingar som ska omfattas av insyn begränsas omfattningen av handlingar där enskilda huvudmän behöver göra en bedömning av om handlingen ska anses inkommen eller upprättad. AcadeMedia anser också att det är att föredra att samma regelverk gäller för alla fristående aktörer. Därigenom undviks onödiga otydligheter och indirekt påverkan på enskilda huvudmäns möjlighet att organisera sina verksamheter på ett optimalt sätt.

Avsnitt 19 Handlingstyper som omfattas av insynslagen

AcadeMedia instämmer i Utredningens bedömning att de handlingstyper som ska omfattas av insyn bör anges i insynslagen. AcadeMedia ser dock vissa utmaningar vad gäller handlingar som innehåller ekonomisk information. Det kan, särskilt initialt, bli en del utmaningar i att bedöma när vissa typer av underlag ska anses färdigställda. Det finns också en risk att exempelvis enskilda verifierat eller budgetinformation, som på enhetsnivå inte utgör särskilt känslig information, vid massbegäran eller sett tillsammans med annan information skulle kunna utgöra insiderinformation vid vissa tillfällen. Som Utredningen konstaterar kommer enskilda huvudmäns ekonomiska information vara av särskilt intresse. Samtidigt kan det vara väldigt svårt att göra sekretessbedömningar. De synpunkter som AcadeMedia framför ovan om risk för missbruk samt ökad risk att uppgifter sprids i en omfattning långt utöver syftet gäller således även vid införande av insynslag.

Avsnitt 20 Vägransgrunder

I insynslagen jämförs inte enskilda huvudmän med myndigheter och omfattas därmed inte av OSL. För att skydda känsliga uppgifter i de handlingar som huvudmannen måste ge insyn i föreslår Utredningen ett antal "vägransgrunder". En av de föreslagna vägransgrunderna gäller skydd för huvudmannens affärs- och driftsförhållanden (avsnitt 20.6). Men skyddet gäller bara uppgifter i handlingar hos huvudmannen och inte om handlingarna måste lämnas till Skolinspektionen inom ramen för tillsyn. Utredningen föreslår inte något skydd för känsliga uppgifter om affärs- och driftsförhållanden som enskilda huvudmän måste lämna till

Skolinspektionen inom ramen för uppgiftsskyldighet. De synpunkter som AcadeMedia framför ovan gällande sekretess för myndigheters affärs- och driftsförhållanden vid offentlighetsprincip gäller således även vid införande av insynslag.

Avsnitt 28 Administrativ börda vid införande av insynslag

Vid införande av insynslag kommer det att ställas nya krav på enskilda aktörer med en ökad mängd administrativa uppgifter, om än inte lika betungande som vid införande av offentlighetsprincip. De invändningar som framförs ovan angående offentlighetsprincip, om administrativ börda och Utredningens beräkningar av kostnader gäller till stora delar även vid införande av insynslag.

För AcadeMedia AB:s räkning

Marcus Strömberg

Koncernchef och VD

Förslag om offentlighets-/insynsprincip i ett kostnadsperspektiv, inför remiss på SOU 2024:28

Innehåll:

- Utredningens metod för kostnadsuppskattning sid. 2
- Utredningens kostnadsuppskattning, översikt sid. 4
- Utredningens kostnadsuppskattning i detalj sid. 5
- Iakttagelser och kommentarer sid. 21

2024-11-20

Utredningens metod för kostnadsuppskattning

I utredningen om offentlighets- och insynsprincip (samt departementets PM om offentlighetsprincip med lättnadsregler, vilka här tillsammans refereras till som 'utredningen') skissas på kostnaderna för fristående förskolor och skolor vid ökad insyn.

De kostnader som utredningen identifierar är:

- personalkostnad på enhet för rektor och/eller administratör
- personalkostnad på huvudmannanivå för jurist och/eller administratör
- tillsynsavgift arkivmyndighet
- köp av extern juridisk konsulttjänst
- kostnad för kompetensutveckling: kursavgift och alternativkostnad i form av ianspråktagen arbetstid
- IT-kostnader (e-arkiv, diarium och anpassning av befintliga system).

De kostnader som utredningen identifierar men väljer att inte beakta i kostnadsberäkningen är:

- implementering och upprättande av rutiner
- kostnad för kopiering
- kostnad för lokalanpassning.

Utredningen konstaterar rätteligen att ett flertal parametrar kommer styra kostnadsnivån för den enskilda huvudmannen:

- om huvudmannen endast bedriver förskola eller även/enda bedriver verksamhet i annan form
- om huvudmannens verksamhet är liten, medelstor eller stor
- om huvudmannen ingår i en koncern tillsammans med andra huvudmän eller ej
- hur huvudmannen kommer organisera arbetet med offentlighets-/insynsprincip
- om systemet som införs är offentlighetsprincip, insynsprincip eller offentlighetsprincip med lättnadsregler
- om antalet förfrågningar om allmänna handlingar motsvarar, överstiger eller vida överstiger antalet förfrågningar i motsvarande kommunal verksamhet
- om behovet av kompetensutveckling omfattar administratör, rektor och central jurist eller samtlig personal, samt om kompetensutvecklingen medför en kostnad eller erbjuds av Skolverket kostnadsfritt.

Samtliga punkter ovan, beroende på vilka antaganden som görs, kommer påverka uppskattad kostnadsnivå. Vissa antaganden kommer ha återhållande effekt på kostnaden, medan andra har en kostnadsdrivande effekt. Vissa bedöms som sannolika och andra mindre sannolika.

För att, trots de många variablerna, kunna navigera i alla osäkerhetsfaktorer så har utredningen valt att definiera ett antal typexempel för de olika förslagen på insyn och för de olika grundtyper av huvudmän som skisseras:

Typexempel 1a: Offentlighetsprincip för liten enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 1b: Offentlighetsprincip för medelstor enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 1c: Offentlighetsprincip för stor enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 1d: Offentlighetsprincip för liten enskild huvudman utöver endast förskola
Typexempel 1e: Offentlighetsprincip för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola
Typexempel 1f: Offentlighetsprincip för stor enskild huvudman utöver endast förskola

Typexempel 2a: Insynsprincip för liten enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 2b: Insynsprincip för medelstor enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 2c: Insynsprincip för stor enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 2d: Insynsprincip för liten enskild huvudman utöver endast förskola
Typexempel 2e: Insynsprincip för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola
Typexempel 2f: Insynsprincip för stor enskild huvudman utöver endast förskola

Typexempel 3a: Offentlighetsprincip med lättnadsregler för liten enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 3b: Offentlighetsprincip med lättnadsregler för medelstor enskild huvudman med endast förskola
Typexempel 3d: Offentlighetsprincip med lättnadsregler för liten enskild huvudman utöver endast förskola
Typexempel 3e: Offentlighetsprincip med lättnadsregler för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola

Som synes varierar typexemplen utifrån vilken princip för insyn som föreslagits, hur stor huvudmannen är samt i vilka skolformer som huvudmannen erbjuder undervisning. Följande tabell tydliggör hur utredningen definierar de olika exempelhuvudmännen:

Liten enskild huvudman med endast förskola:	1 förskoleenhet, 20 barn
Medelstor enskild huvudman med endast förskola:	2 förskoleenheter, 70 barn
Stor enskild huvudman med endast förskola:	15 förskoleenheter, 200 barn
Liten enskild huvudman utöver endast förskola:	1 skolenhet, 100 barn/elever
Medelstor enskild huvudman utöver endast förskola:	2 enheter (1 förskola och 1 skola), 400 barn/elever
Stor enskild huvudman utöver endast förskola:	9 skolenheter, 10 förskoleenheter, 3000 barn/elever

Grundantaganden i respektive typexempel är att:

- huvudmannens verksamhet inte ingår i en koncern
- endast om huvudmannen har centralt placerad administration antas arbetet utföras av en administratör, i annat fall utförs arbetet av rektor
- att antalet förfrågningar överstiger antalet förfrågningar i kommunal verksamhet av motsvarande art
- endast administratör, rektor och central jurist behöver kompetensutveckling.

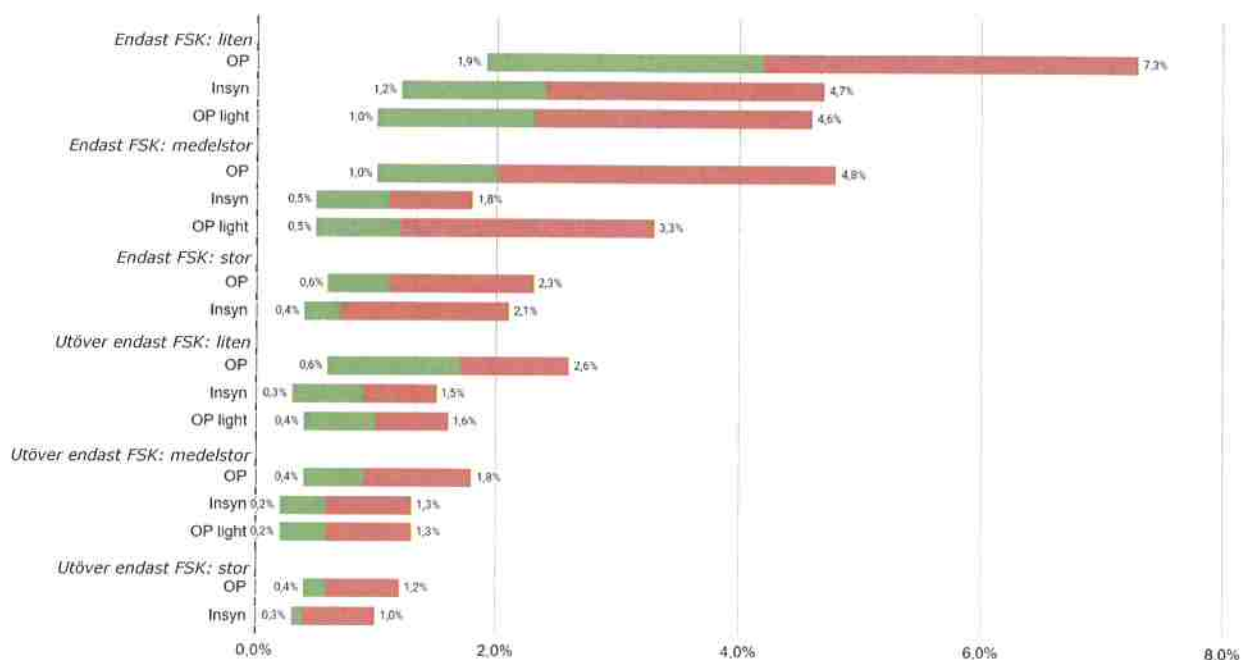
Samtliga av dessa grundantaganden kan justeras med effekt att totalkostnaden antingen ökar eller minskar.

Utredningens kostnadsuppskattning, översikt

Följande tabell visar på de spann som utredningen mårar upp, dels i absoluta tal, dels i andel av uppskattad total omkastning:

TYPEXEMPEL:	Kostnad/år			% omsättning				
			min	typex	max	min	typex	max
Liten, endast fsk	1A	OP	61	137	240	1,9	4,2	7,3
	2A	Insyn	34	69	136	1,2	2,4	4,7
	3A	OP light	35	77	152	1,0	2,3	4,6
Medelstor, endast fsk	1B	OP	122	254	608	1,0	2,0	4,8
	2B	Insyn	65	134	222	0,5	1,1	1,8
	3B	OP light	69	149	416	0,5	1,2	3,3
Stor, endast fsk	1C	OP	1056	1912	4092	0,6	1,1	2,3
	2C	Insyn	598	1133	3394	0,4	0,7	2,1
Liten, utöver endast fsk	1D	OP	86	234	366	0,6	1,7	2,6
	2D	Insyn	47	131	218	0,3	0,9	1,5
	3D	OP light	62	146	228	0,4	1,0	1,6
Medelstor, utöver endast fsk	1E	OP	156	402	784	0,4	0,9	1,8
	2E	Insyn	97	231	521	0,2	0,6	1,3
	3E	OP light	93	260	540	0,2	0,6	1,3
Stor, utöver endast fsk	1F	OP	1724	3041	5845	0,4	0,6	1,2
	2F	Insyn	1195	1882	4711	0,3	0,4	1,0

min, typvärde, max (i andel av omsättning)

Utredningens kostnadsuppskattning i detalj

Typexempel 1a -

Offentlighetsprincip för liten enskild huvudman med endast förskola
(1 förskoleenhet, 20 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	41 700 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 7 %. -23 400 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 10 % Istf rektor: -18 400 kr Lägg låg efterfrågan på det: -17 900 (7 % tjänst)	78 000 kr Personalkostnader beräknas till 10 procent av rektors arbetstid, dvs. drygt 200 timmar per år eller fyra timmar i veckan. Det motsvarar 78 000 kronor per år.	156 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektorsarbetstid blir 20 %. +78 000 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 000 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -1200 kr.	2 200 kr I utbildning och kompetensutveckling Inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på 3 000 kronor i lön för den tid då utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på 6 500 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 200 kronor.	7 100 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +4 925 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	16 800 kr	16 800 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per förskoleenhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor).	16 800 kr
<i>Juridisk tjänst</i>	1 800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 3 timmar. -28 000 kr Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -40 000 kr Centralt placerad jurist 0,5 %, +5800 kr. Låg efterfrågan på det: -4 000 kr (0,15 % tjänst)	40 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 40 000 kronor per år. Det motsvarar 10 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor	60 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd på 15 timmar. +20 000 kr.
<i>IT-system</i>			
TOTALT	61 000 kr	137 000 kr	240 000 kr
<i>Omsättning</i>	3 300 000 kr	3 300 000 kr	3 300 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	1,9 %	4,2 %	7,3 %

Typexempel 1b –

Offentlighetsprincip för medelstor enskild huvudman med endast förskola
(2 förskoleenheter, 70 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	83 000 kr Administratör utför del av arbetet (8 %) och rektor resten (2 %). -25 600 kr. Eller: låg efterfrågan på handlingar. Rektor (7%). -46 800 kr Del av koncern. Centralt placerade administratörer 10 % istf rektor: -37 000 kr. Lågg låg efterfrågan 7 % tjänstegrad på det, -36 000 kr.	156 000 kr Personalkostnader beräknar vi till 10 procent av rektors arbetstid, dvs. drygt 200 timmar per år eller fyra timmar i veckan. Det motsvarar en årskostnad på 78 000 kronor per förskoleenhet, dvs. totalt 156 000 kronor per år för den typiske huvudmannen med två förskoleenheter.	457 500 kr Stor efterfrågan på handlingar. Extra administratör på 25 %/enhet. +301 500 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	2 100 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -2300 kr.	4 400 kr I utbildning och kompetensutveckling Inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på drygt 3 000 kronor i lön för den tid som de deltar i utbildningen samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med två förskoleenheter där respektive rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på 4 400 kronor.	21 100 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +16 700 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	33 600 kr	33 600 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per förskoleenhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor), dvs. sammanlagt 33 600 kronor för den typiske huvudmannen.	33 600 kr
<i>Juridisk tjänst</i>	2 900 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 5 timmar. -40 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -60 000 kr. I stället centralt placerad jurist 0,7 %: +8 190 kr. Lågg låg efterfrågan på det (tjänst 0,2 %): -5 300 kr.	60 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 60 000 kronor per år. Det motsvarar 15 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	100 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd på ytterligare 10 timmar. +40 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	122 000 kr	254 000 kr	612 000 kr
<i>Omsättning</i>	12 800 000 kr	12 800 000 kr	12 800 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,9 %	2,0 %	4,8 %

Typexempel 1c -

Offentlighetsprincip för stor enskild huvudman med endast förskola
(15 förskoleenheter, 200 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	680 800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 2 %, administratör 5 %. -797 200 kr.	1 478 000 kr Personalkostnader på enhetsnivå beräknar vi till 5 procent av motsvarande rektors arbetstid samt 10 procent av en administratörs arbetstid. Vi utgår från att administratören sköter huvuddelen av hanteringen, men att rektor eller motsvarande kommer att behöva lägga tid på vissa större ärenden och för att fatta beslut i exempelvis uttämmandeärenden. Det motsvarar en kostnad på 98 500 kronor per förskoleenhet och år.	3 343 260 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor ytterligare 5 %, administratör ytterligare 15 %. +1 865 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	26 300 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -36 200 kr.	62 500 kr I utbildning och kompetensutveckling på enhetsnivå inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för en rektor och en administratör per förskoleenhet vart tredje år. Det motsvarar en lönekostnad på 3 000 kronor för rektorn och 2 400 kronor för administratören. Avgifter för kurserna beräknas till totalt 7 000 kronor. Utslaget över tre år innebär det en årlig kostnad på 4 170 kronor per förskoleenhet.	259 500 kr Samtidig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +197 000 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	252 000 kr	252 000 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per förskoleenhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor).	252 000 kr
<i>Juridisk tjänst</i>			
<i>Personalkostnader (Huvudmannanivå)</i>	35 100 kr Låg efterfrågan på handlingar. Central jurist 3 %. -23 400 kr.	58 500 kr Stöd i juridiska frågor motsvarande 5 procent av tjänsten hos en centralt placerad jurist vilket motsvarar 58 500 kronor per år.	117 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Central jurist ytterligare 5 %. +58 500 kr.
<i>Utbildningskostnad (Huvudmannanivå)</i>	2 000 kr	2 000 kr I utbildning och kompetensutveckling på central nivå inkluderar vi kostnader för utbildning för en centralt placerad administratör vart tredje år. Kostnaderna för det uppgår till 1 950 kronor per år.	2 000 kr
<i>IT-system</i>	60 000 kr	60 000 kr I kostnad för IT-system inkluderar vi löpande kostnader för att förvalta och utveckla system för e-arkiv och ärendehantering på 60 000 kronor per år.	60 000 kr
TOTALT	1 056 000 kr	1 913 000 kr	4 034 000 kr
<i>Omsättning</i>	180 000 000 kr	180 000 000 kr	180 000 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,6 %	1,1 %	2,2 %

Typexempel 1d –

Offentlighetsprincip för liten enskild huvudman utöver endast förskola
(1 skolenhet, 100 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	65 500 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor -2 procent. -20 600 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 15 % Istf rektor: -65 100 kr Lägg låg efterfrågan på det: -23 800 kr (11 % tjänst)	154 400 kr Personalkostnader beräknar vi till 15 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. drygt 300 timmar per år eller 6 timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 154 400 kronor.	206 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor +5 %, totalt 20 %. +51 500 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 300 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -1200 kr.	2 500 kr I utbildning och kompetensutveckling Inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på drygt 4 000 kronor i lön för den tid som rektor deltar i utbildningen samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på 7 500 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 540 kronor.	23 500 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +21 000 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	16 800 kr	16 800 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per förskoleenhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor).	16 800 kr
<i>Juridisk tjänst</i>	2 800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 5 timmar. -40 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -60 000 kr Centralt placerad jurist 0,7 %, +8 100 kr. Låg efterfrågan på det: -5 400 kr (0,2 % tjänst).	60 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 60 000 kronor per år. Det motsvarar 15 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor	120 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare 15 timmars rådgivning behövs. +60 000 kr
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	86 000 kr	234 000 kr	366 000 kr
<i>Omsättning</i>	14 100 000 kr	14 100 000 kr	14 100 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,6 %	1,7 %	2,6 %

Typexempel 1e –

Offentlighetsprincip för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola
(2 enheter, 400 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	116 100 kr Administratör utför del av arbetet (18 %) och rektor resten (2 %). -89 000 kr. Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 13 procent. -95 tkr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 20 % Istf rektor: -105 tkr Lägg låg efterfrågan på det: kr (13 % tjänst): -63 tkr.	284 000 kr Personalkostnader beräknar vi till 20 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. drygt 400 timmar per år eller knappt 9 timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 205 900 kronor. För en huvudman med en skolenhet och en förskoleenhet blir det en kostnad på knappt 284 000 kronor per år.	534 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor ytterligare 5 %, ny roll: administratör 25 %. +250 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	2 400 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -2 300 kr.	4 700 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på knappt 4 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med en skolenhet och en förskoleenhet där en rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på 4 700 kronor	57 200 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +52 500 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	33 600 kr	33 600 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per förskole- eller skolenhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor), dvs. sammanlagt 33 600 kronor per år för den typiske huvudmannen.	33 600 kr
<i>Juridisk tjänst</i>	4 000 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 7 timmar. -52 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -80 000 kr Centralt placerad jurist 1 %, +11 700 kr. Låg efterfrågan på det: -7 700 kr (0,35 % tjänst).	80 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 80 000 kronor per år. Det motsvarar 20 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	160 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare 20 timmars rådgivning behövs. +80 000 kr
<i>IT-system</i>			
TOTALT	156 000 kr	402 000 kr	785 000 kr
<i>Omsättning</i>	42 500 000 kr	42 500 000 kr	42 500 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,4 %	0,9 %	1,8 %

Typexempel 1f –

Offentlighetsprincip för stor enskild huvudman utöver endast förskola
(9 skolenheter, 10 förskoleenheter, 3000 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	1 272 600 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 3 % och administratör 10 %. -1 249 tkr	2 515 000 kr Personalkostnader på skolenhetsnivå beräknar vi till 5 procent av rektors tid och 20 procent av en administratörs tid per skolenhet. Det motsvarar lönekostnader på 170 500 kronor per år. För en huvudman med 9 skolenheter blir det en kostnad på 1 530 000 kronor per år för skolverksamheten. Lägg därtill kostnaden för 10 förskoleenheter.	4 998 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor ytterligare 10 %, administratör ytterligare 5 %. +2 477 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	36 700 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -45 500 kr.	82 200 kr I utbildning och kompetensutveckling på enhetsnivå inkluderar vi kostnader för heldagsutbildning för en rektor och en administratör per skolenhet vart tredje år. Det motsvarar en lönekostnad på 4 100 kronor för rektorn och 2 400 kronor för administratören. Avgifter för kurserna beräknas till totalt 7 000 kronor. Utslaget över tre år innebär det en årlig kostnad på 4 500 kronor. För en huvudman med 9 skolenheter blir det en kostnad på 40 500 kronor per år för skolverksamheten. Lägg därtill kostnaden för 10 förskoleenheter.	292 200 kr Samtlig personal utbildas en halv dag vart tredje år. +210 000 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	319 200 kr	319 200 kr Tillsynsavgift till arkivmyndighet på 16 800 kronor per enhet (motsvarande 24 timmars tillsyn och rådgivning till en timkostnad på 700 kronor).	319 200 kr
<i>Juridisk tjänst</i>			
<i>Personalkostnader (Huvudmannanivå)</i>	35 100 kr Låg efterfrågan på handlingar. Central jurist 3 procent. -23 400 kr.	58 500 kr Stöd i juridiska frågor motsvarande 5 procent av tjänsten hos en centralt placerad jurist vilket motsvarar 58 500 kronor per år.	175 500 kr Stor efterfrågan på handlingar. Central jurist ytterligare 10 %, totalt 15 %. +117 tkr.
<i>Utbildningskostnad (Huvudmannanivå)</i>	2 000 kr	2 000 kr I utbildning och kompetensutveckling på central nivå inkluderar vi kostnader för utbildning för en centralt placerad administratör vart tredje år. Kostnaderna för det uppgår till 1 950 kronor per år.	2 000 kr
<i>IT-system</i>	60 000 kr	60 000 kr I kostnad för IT-system inkluderar vi löpande kostnader för att förvalta och utveckla system för e-arkiv och ärendehantering på 60 000 kronor per år.	60 000 kr
TOTALT	1 724 000 kr	3 037 000 kr	5 845 000 kr
<i>Omsättning</i>	481 000 000 kr	481 000 000 kr	481 000 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,4 %	0,6 %	1,2 %

Typexempel 2a –

Insynsprincip för liten enskild huvudman med endast förskola
(1 förskoleenhet, 20 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	29 800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 5 %, -15 600 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 7 % Istf rektor: -12 900 kr Lägg låg efterfrågan på det: -11 900 (5 % tjänst)	54 600 kr Personalkostnader beräknar vi till sju procent av rektors arbetstid, dvs. ungefär 145 timmar per år eller tre timmar i veckan. Det motsvarar 54 600 kronor per år.	109 200 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor ytterligare 7 % (totalt 14 %). +54 600 kr
<i>Utbildningskostnad</i>	1 000 kr Kostnadsfri utbildning, -1200 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	2 200 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor rörande Insynslagen. Det motsvarar en kostnad på 3 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på drygt 6 600 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 200 kronor.	7 100 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +4900 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	2 900 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 2 timmar. -4 000 kr Del av koncern. Inget behov av extern juridisk tjänst, -12 000 kr. Centralt placerad jurist 0,35 %, +4 100 kr. Låg efterfrågan på det: -1 200 kr (0,25 % tjänst)	12 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 12 000 kronor per år. Det motsvarar tre timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	20 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare två timmars rådgivning, +8 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	34 000 kr	69 000 kr	136 000 kr
<i>Omsättning</i>	2 900 000 kr	2 900 000 kr	2 900 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	1,2 %	2,4 %	4,7 %

Typexempel 2b –

Insynsprincip för medelstor enskild huvudman med endast förskola
(2 förskoleenheter, 70 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	53 600 kr Administratör utför del av arbetet (5 %) och rektor resten (2 %). -14 500 kr. Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 5 %. -31 200 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 7 % Istf rektor: -34 200 kr Lägg låg efterfrågan på det: -21 400 (5 % tjänst)	109 200 kr Personalkostnader beräknar vi till sju procent av rektors arbetstid, dvs. drygt 145 timmar per år eller tre timmar i veckan. Det motsvarar en årskostnad på 54 600 kronor per förskoleenhet, dvs. totalt knappt 109 200 kronor per år för den typiske huvudmannen med två förskoleenheter.	169 200 kr Stor efterfrågan på handlingar. Utöver rektor tillkommer administratör på 5 %, +60 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	2 200 kr Kostnadsfri utbildning, -2 300 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	4 500 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor om insynslagen. Det motsvarar en kostnad på drygt 3 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med två förskoleenheter där respektive rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på knappt 4 500 kronor.	21 200 kr Samtidig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +16 700 kr.
<i>Arkivkostnad</i>			
<i>Juridisk tjänst</i>	3 500 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 3 timmar. -8 000 kr Del av koncern. Inget behov av extern juridisk tjänst, -20 000 kr. Centralt placerad jurist 0,5 %, +5 900 kr. Låg efterfrågan på det: -2 400 kr (0,3 % tjänst)	20 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 20 000 kronor per år. Det motsvarar 5 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	32 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare juridisk tjänst på tre timmar. +12 000 kr.
<i>IT-system</i>			
TOTALT	59 000 kr	134 000 kr	222 000 kr
<i>Omsättning</i>	12 400 000 kr	12 400 000 kr	12 400 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,5 %	1,1 %	1,8 %

Typexempel 2c –

Insynsprincip för stor enskild huvudman med endast förskola
(15 förskoleenheter, 200 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	546 100 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 2 %. Administratör: 3,5 % -487 900 kr	1 034 000 kr Personalkostnader på enhetsnivå beräknar vi till 3,5 procent av motsvarande rektors arbetstid samt 7 procent av en administratörs arbetstid. Vi utgår från att administratören sköter huvuddelen av hanteringen, men att rektor eller motsvarande kommer att behöva lägga tid på vissa större ärenden och för att fatta beslut i exempelvis mer komplicerade insynsärenden. Det motsvarar en kostnad på 68 950 kronor per förskoleenhet och år.	3 050 100 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor till 7 %. Administratör till 25 %. +2 016 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	26 300 kr Kostnadsfri utbildning, -36 200 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	62 500 kr I utbildning och kompetensutveckling på enhetsnivå inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för en rektor och en administratör per förskoleenhet vart tredje år. Det motsvarar en lönekostnad på 3 000 kronor för rektorn och 2 400 kronor för administratören. Avgifter för kurserna beräknas till totalt 7 000 kronor. Utslaget över tre år innebär det en årlig kostnad på 4 170 kronor per förskoleenhet.	259 500 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +197 tkr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	-	-	-
<i>Personalkostnader (Huvudmannanivå)</i>	23 400 kr Låg efterfrågan på handlingar. Central jurist 2 %. -11 700 kr.	35 100 kr Stöd i juridiska frågor motsvarande 3 procent av tjänsten hos en centralt placerad jurist vilket motsvarar 35 100 kronor per år.	81 900 kr Stor efterfrågan på handlingar. Central jurist 7 %. +46 800 kr.
<i>Utbildningskostnad (Huvudmannanivå)</i>	2 000 kr	2 000 kr I utbildning och kompetensutveckling på central nivå inkluderar vi kostnader för utbildning för en centralt placerad administratör vart tredje år. Kostnaderna för det uppgår till 1 950 kronor per år.	2 000 kr
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	596 000 kr	1 134 000 kr	3 392 000 kr
<i>Omsättning</i>	163 000 000 kr	163 000 000 kr	163 000 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,4 %	0,7 %	2,1 %

Typexempel 2d –

Insynsprincip för liten enskild huvudman utöver endast förskola
(1 skolenhet, 100 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	41 700 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 7 %. -36 000 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 10,5 % istf rektor: -45 500 kr Lägg låg efterfrågan på det: -20 900 (7 % tjänst)	108 100 kr Personalkostnader beräknar vi till 10,5 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. knappt 220 timmar per år eller drygt fyra timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 108 100 kronor.	154 400 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor till 15 %. +46 300 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 340 kr Kostnadsfri utbildning, -1200 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	2 540 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor om insynslagen. Det motsvarar en kostnad på drygt 4 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på drygt 7 500 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 540 kronor.	23 540 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +21 tkr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	3 500 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiska tjänster 3 timmar. -8000 kr. Del av koncern. Inget behov av extern juridisk tjänst, -20 000 kr. Centralt placerad jurist 0,5 %, +5 900 kr. Låg efterfrågan på det: -2 400 kr (0,3 % tjänst)	20 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 20 000 kronor per år. Det motsvarar 5 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor	40 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Behov av ytterligare 5 h juridiska tjänster. +20 tkr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	47 000 kr	131 000 kr	218 000 kr
<i>Omsättning</i>	14 100 000 kr	14 100 000 kr	14 100 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,3 %	0,9 %	1,5 %

Typexempel 2e -

Insynsprincip för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola
(2 enheter, 400 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	89 300 kr Administratör utför del av arbetet (12 %) och rektor resten (2 %). -57 500 kr. Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 10 %. -56 800 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 14 % istf rektor: -73 700 kr Lägg låg efterfrågan på det: -35 700 (10 % tjänst)	198 700 kr Personalkostnader beräknar vi till 14 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. 290 timmar per år eller sex timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 144 100 kronor per skolenhet. Lägg därtill motsvarande kostnad för en förskoleenhet.	407 600 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor 5 %, administratör 25 %. +209 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	2 400 kr Kostnadsfri utbildning, -2300 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	4 700 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor om Insynslagen. Det motsvarar en kostnad på drygt 4 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med en skolenhet och en förskoleenhet där rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på 4 700 kronor.	57 200 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +52 500 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	5 900 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridisk tjänst 5 timmar. -8000 kr. Del av koncern. Inget behov av extern juridisk tjänst, -28 000 kr. Centralt placerad jurist 0,7 %, +8 200 kr. Låg efterfrågan på det: -2 300 kr (0,5 % tjänst).	28 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 28 000 kronor per år. Det motsvarar 7 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	56 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Juridiska tjänster 14 timmar totalt. +28 tkr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	98 000 kr	231 000 kr	521 000 kr
<i>Omsättning</i>	40 500 000 kr	40 500 000 kr	40 500 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,2 %	0,6 %	1,3 %

Typexempel 2f –

Insynsprincip för stor enskild huvudman utöver endast förskola
(9 skolenheter, 10 förskoleenheter, 3000 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
Personalkostnad	1 132 700 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 2 %. Administratör 7 %. -630 800 kr.	1 763 500 kr Personalkostnader på enhetsnivå beräknar vi till 3,5 procent av rektors tid och 14 procent av en administratörs tid per skolenhet. Det motsvarar lönekostnader på 119 300 kronor per år. För en huvudman med nio skolenheter blir det en kostnad på 1 074 000 kronor per år inom skolverksamheten. Lägg därtill kostnaden för 10 förskoleenheter.	4 298 800 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor 10 %, administratör 25 %. +2535 tkr.
Utbildningskostnad	36 700 kr Kostnadsfri utbildning, -45 500 kr. Kostnad endast för förlorad arbetstid.	82 200 kr I utbildning och kompetensutveckling på enhetsnivå inkluderar vi kostnader för heldagsutbildning för en rektor och en administratör per skolenhet vart tredje år. Det motsvarar en lönekostnad på 4 100 kronor för rektorn och 2 350 kronor för administratören. Avgifter för kurserna beräknas till totalt 7 000 kronor. Utslaget över tre år innebär det en årlig kostnad på 4 500 kronor. Lägg därtill motsvarande kostnad för 10 förskoleenheter.	292 200 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +210 tkr.
Arkivkostnad	-	-	-
Juridisk tjänst	-	-	-
Personalkostnader (Huvudmannanivå)	23 400 kr Låg efterfrågan på handlingar. Centralt placerad jurist 2 %. -11 700 kr.	35 100 kr Stöd i juridiska frågor motsvarande 3 procent av tjänsten hos en centralt placerad jurist vilket motsvarar 35 100 kronor per år.	117 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Centralt placerad jurist 10 %. +81 900 kr.
Utbildningskostnad (Huvudmannanivå)	2 000 kr	2 000 kr I utbildning och kompetensutveckling på central nivå inkluderar vi kostnader för utbildning för en centralt placerad administratör vart tredje år. Kostnaderna för det uppgår till 1 950 kronor per år.	2 000 kr
IT-system	-	-	-
TOTALT	1 195 000 kr	1 883 000 kr	4 710 000 kr
Omsättning	471 000 000 kr	471 000 000 kr	471 000 000 kr
Kostnadsökning	0,3 %	0,4 %	1,0 %

Typexempel 3a -

Offentlighetsprincip med lättnadsregler för liten enskild huvudman med endast förskola

(1 förskoleenhet, 20 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	32 800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 5,5 %, -19 500 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 8 % Istf rektor: -14 700 kr. Låg efterfrågan på det (5,5 % tjänst): -14 900 kr.	62 400 kr Personalkostnader beräknas till 8 procent av rektors arbetstid, dvs. drygt 165 timmar per år eller tre timmar i veckan. Det motsvarar 62 400 kronor per år.	124 800 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektorsarbetstid blir 16 %.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 000 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -1200 kr.	2 200 kr I utbildning och kompetensutveckling Inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på 3 000 kronor i lön för den tid då utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på 6 500 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 200 kronor.	7 100 kr Samtidig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +4 925 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	800 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 1 timma. -8 000 kr Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -12 000 kr Centralt placerad jurist 0,2 %, +2300 kr. Låg efterfrågan på det: -1 500 kr (0,1 % tjänst)	12 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 12 000 kronor per år. Det motsvarar 3 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor	20 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd på 5 h, +8 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	35 000 kr	77 000 kr	152 000 kr
<i>Omsättning</i>	3 300 000 kr	3 300 000 kr	3 300 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	1,0 %	2,3 %	4,6 %

Typexempel 3b –

Offentlighetsprincip med lättnadsregler för medelstor enskild huvudman med endast förskola
(2 förskoleenheter, 70 barn)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	65 400 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor (5,5 %), -39 000 kr. Del av koncern. Centralt placerade administratörer 8% Istf rektor: -29 600 kr. Låg låg efterfrågan 5,5 % tjänstegrad på det, -29 800 kr.	124 800 kr Personalkostnader beräknar vi till 8 procent av rektors arbetstid, dvs. drygt 165 timmar per år eller tre timmar i veckan. Det motsvarar en årskostnad på 62 400 kronor per förskoleenhet, dvs. totalt 124 800 kronor per år för den typiske huvudmannen med två förskoleenheter.	366 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Extra administratör på 20 %/enhet, +241 200 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 100 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -2300 kr.	4 400 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på drygt 3 000 kronor i lön för den tid som de deltar i utbildningen samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med två förskoleenheter där respektive rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på 4 400 kronor.	21 100 kr Samtidig personal utbildas en halvdag vart tredje år, +16 700 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	1 200 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 2 timmar, -12 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -20 000 kr. I stället centralt placerad jurist 0,3 %: +3 510 kr. Låg låg efterfrågan på det (tjänst 0,1 %): -2 340 kr.	20 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 20 000 kronor per år. Det motsvarar 5 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	32 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Juridisk tjänst ytterligare 3 timmar, +12 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	68 000 kr	149 000 kr	419 000 kr
<i>Omsättning</i>	12 800 000 kr	12 800 000 kr	12 800 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,5 %	1,2 %	3,3 %

Typexempel 3d –

Offentlighetsprincip med lättnadsregler för liten enskild huvudman utöver endast förskola

(1 skolenhet, 100 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	59 700 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 10 %, -20 600 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 12 % Istf rektor: -51 900 kr. Låg efterfrågan på det (10 % tjänst), -11 900 kr.	123 500 kr Personalkostnader beräknar vi till 12 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. drygt 240 timmar per år eller knappt 5 timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 123 500 kronor.	164 700 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor +4 %, totalt 16%. +41 200 kr.
<i>Utbildningskostnad</i>	1 300 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad för endast förlorad arbetstid, -1200 kr.	2 500 kr I utbildning och kompetensutveckling Inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på drygt 4 000 kronor i lön för den tid som rektor deltar i utbildningen samt 3 500 kronor i kursavgift. Det innebär en total kostnad på 7 500 kronor över en period på tre år, vilket innebär en årlig kostnad på 2 540 kronor.	23 500 kr Samtlig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +21 000 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	12 000 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 2 timmar, -12 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst: -20 000 kr. Centralt placerad jurist (0,25 %), +2 900 kr. Låg efterfrågan på det (tjänst totalt 0,1 %): -1700 kr.	20 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 20 000 kronor per år. Det motsvarar 5 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor	40 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare 5 timmars rådgivning behövs. +20 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	62 000 kr	146 000 kr	228 000 kr
<i>Omsättning</i>	14 100 000 kr	14 100 000 kr	14 100 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,4 %	1,0 %	1,6 %

Typexempel 3e -

Offentlighetsprincip med lättnadsregler för medelstor enskild huvudman utöver endast förskola
(2 enheter, 400 barn/elever)

	Återhållande effekt	Typfallet	Kostnadsdrivande effekt
<i>Personalkostnad</i>	89 000 kr Låg efterfrågan på handlingar. Rektor 10 %, -85 100 kr. Del av koncern. Centralt placerad administratör 16 % istf rektor: -81 300 kr. Lägg därtill låg efterfrågan på det (tjänst 10 %): -54 000 kr	227 000 kr Personalkostnader beräknar vi till 16 procent av en heltidstjänst motsvarande rektor, dvs. drygt 320 timmar per år eller drygt 6 timmar i veckan. Det motsvarar en kostnad på 164 700 kronor. För en huvudman med en skolenhet och en förskoleenhet blir det en kostnad på knappt 227 000 kronor per år.	427 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Rektor ytterligare 4 %, ny roll: administratör 20 %. +200 tkr.
<i>Utbildningskostnad</i>	2 400 kr Kostnadsfri utbildning. Kostnad endast för förlorad arbetstid. -2 300 kr.	4 700 kr I utbildning och kompetensutveckling inkluderar vi kostnader för en heldagsutbildning för rektor i offentlighet och sekretess. Det motsvarar en kostnad på knappt 4 000 kronor i lön för den tid som utbildningen ges samt 3 500 kronor i kursavgift. För en huvudman med en skolenhet och en förskoleenhet där en rektor behöver gå utbildningen vart tredje år, motsvarar det en årlig kostnad på 4 700 kronor	57 200 kr Samtidig personal utbildas en halvdag vart tredje år. +52 500 kr.
<i>Arkivkostnad</i>	-	-	-
<i>Juridisk tjänst</i>	1 200 kr Låg efterfrågan på handlingar. Juridiskt stöd 2 timmar, -20 000 kr. Del av koncern. Inget behov av juridisk tjänst -28 000 kr. Centralt placerad jurist 0,35 % tjänst, +4100 kr. Lägg låg efterfrågan på det (0,1 % tjänst i stället): -2900 kr.	28 000 kr Köp av juridiska tjänster motsvarande 28 000 kronor per år. Det motsvarar 7 timmars rådgivning till en timkostnad på 4 000 kronor.	56 000 kr Stor efterfrågan på handlingar. Ytterligare 7 timmars rådgivning behövs. +28 000 kr.
<i>IT-system</i>	-	-	-
TOTALT	93 000 kr	260 000 kr	540 000 kr
<i>Omsättning</i>	42 500 000 kr	42 500 000 kr	42 500 000 kr
<i>Kostnadsökning</i>	0,2 %	0,6 %	1,3 %

Iakttagelser och kommentarer

1. Det finns vissa inkonsekvenser i datamaterialet

Utredningens datamaterial, såsom det presenteras, innehåller en del inkonsekvenser. Det kan handla om räknefel, redovisningsfel eller avrundningsfel.

Två exempel:

För att estimeras kostnadsökning i procent används olika uppgifter om uppskattad omsättning beroende på om offentlighetsprincip eller insynslag avhandlas. Detta innebär bland annat att för stor enskild huvudman med endast förskola uppskattas omsättningen till 180 mnkr (vid offentlighetsprincip), men endast 163 mnkr (vid insynslag). För en medelstor huvudman utöver endast förskola är motsvarande siffror 42,5 mnkr resp. 40,5 mnkr. Ingen förklaring till avvikelser ges.

För efterfrågan på handlingar som är betydligt större än i typfallet uppskattas en medelstor enskild huvudman för förskola behöva bemanna med ytterligare 5 % administratörsresurs per förskoleenhet. Årslön för administratör uppskattas på de flesta andra håll uppgå till 595 tkr, vilket i detta fall ska ge en extra kostnad på 60 tkr ($595 \text{ tkr} * 0,05 * 2$). Detta är långt under den kostnad som anges på sid. 575. Där är siffran 301 400 kr¹. Avvikelsen är så pass stor att siffran har manuellt justerats i denna sammanställning.

De inkonsekvenser som exemplifieras ovan påverkar inte utredningens slutsatser materiellt utan får anses vara underordnad betydelse.

2. För offentlighetsprincipen med lättnadsregler redovisas endast typexempel, inget spann

För offentlighetsprincip med lättnadsregler redovisas inget spann utan endast typexemplet. I denna sammanställning används samma antaganden om vad som kan vara kostnadsdrivande och kostnadshämmande som vid vanlig offentlighetsprincip för att kunna måla upp ett spann. Spannet kretsar kring den nya lägre totalkostnad som offentlighetsprincip med lättnadsregler antas medföra, men bygger på utredningens antaganden om ursprunglig offentlighetsprincip. Detta kan ge en skev kostnadsuppskattning, se exempelvis 3B där spannet löper ända till 3,3 %, medan offentlighetsprincip med lättnadsregler i övrigt (3A, 3D och 3E löper i stark korrelation med insynslagen.)

Att departementet inte gjort egna min- och max-kostnadsuppskattningar för offentlighetsprincip med lättnadsregler är en brist.

3. IT-kostnad

60 000 kr / enhet (för stora huvudmän) bedöms tillkomma i IT-kostnad. Att rimlighetsbedöma kostnaden är inte enkelt. Utredningen har valt att låta kostnaden för ett dokumenthanteringssystem i ett kommunalt bolag ligga till grund för kostnadsuppskattningen och anger uppgiften 90 000 kr/år i ett

---

¹ 313 400 kr – 3 h för juridiska tjänster à 4000 kr/h (tot. 12 000 kr) = 301 400 kr

kommunalt bolag med 100 anställda. Kostnad för e-arkiv tillkommer. Vilka antaganden som för utredningen till siffran 60 000 kr per skolenhet är höjt i dunkel, vilket får ses som en brist.

Att kostnaden för implementering (av såväl IT-systemet och rutiner i övrigt) inte ingår i kostnadsberäkningen är också en brist.

4. Utredningen underskattar sannolikheten för hög efterfrågan på handlingar

Det som driver upp kostnaderna i utredningens olika scenarier är framför allt hög uppskattad efterfrågan på handlingar, som inte bara överstiger, utan vida överstiger, efterfrågan i kommunal verksamhet av motsvarande typ. Utredningen gör dock tydligt att man bedömer detta scenario som osannolikt på sikt, även om det initialt kan finnas visst ökat tryck.

Givet den polariserade debatten om friskolor kan man absolut tänka sig att denna "initiala period" kommer bli tämligen långvarig och att de enskilda huvudmännen under en lång period behöver stärka de administrativa resurserna avsevärt. Detta gäller särskilt huvudmän som är del av en koncern. Denna omständighet beaktas inte tillräckligt av utredningen när den bedömer vad som är skäliga estimat för kostnaderna.

5. Reformen lämnas i allt väsentligt ofinansierad

Utredningen påpekar riktigt att enskilda huvudmän erhåller en schablonmässig administrationsersättning på 3 %² av grundbeloppet/skolpengen. Kopplingen mellan administrationsersättningen och den enskilda huvudmannens faktiska administrativa kostnader är alltså endast indirekt. Det innebär också att administrativa uppgifter kan tillkomma och falla bort utan att det regleras i schablonersättningen.

I utredningen bedöms merkostnaden för enskilda huvudmän ligga i spannet mellan 0,2 och 7,3 %. Vidare finns goda skäl att anta att kostnaden kommer ligga i den övre delen av spannet (eftersom efterfrågan lär vara betydande) och det ger ett spann på 1 % till 7,3 %. Om vi endast beaktar stora huvudmän ges ett spann på 1 % till 2,3 %.

I det senare fallet: är det rimligt att påföra en enskild huvudman en uppgift utan finansiering om den kan antas ta 33 % till 77 % av hela administrationsersättningen i anspråk?

Och samtidigt vad gäller mindre enskilda huvudmän kan det finnas sådana som påförs kostnader som överstiger ersättningen med 143 % (vilket är fallet då kostnaden blir 7,3 % och ersättningen är 3 %). Samtidigt lämnas övriga administrativa uppgifter orörda. Slutsatsen är alltså att huvudmannen inte får adekvat finansiering.

I många fall kommer den elevnära verksamheten drabbas av en sänkt ambitionsnivå för att finansiera reformen. Vad som saknas är alla typer av

---

² Vilket motsvarar 2,91 % av den totala skolpengen (3/103).

överväganden som handlar om vilka nedskärningar på annat håll som kommer krävas om offentlighetsprincipen eller liknande införs.

Rimligare är att schablonersättningen avskaffas och att administrationsersättningen fastställs till att motsvara kommunens genomsnittskostnad för administration, särskilt om offentlighetsprincipen är det alternativ som regeringen väljer att gå vidare med. När skillnaden mellan enskild huvudman och kommunal utförarens uppdrag och tillhörande administration upphör, finns heller inte skäl att vidmakthålla ett bidragssystem som differentierar ersättningen.